

Brandteknisk projektopgave

Titel: Brandsikringsplan for tæt træhusbebyggelse i byer

År: 2019

Der er siden år 2000 blevet arbejdet systematisk med brandsikring af tæt bevaringsværdig træhusbebyggelse i Norge. Det har bl.a. udmøntet sig i en vejledning for, hvordan man kan gennemføre en bybrandsikringsplan.

Desværre så har der forekommet brande i både større og mindre skala i disse områder. Også i områder hvor der er udarbejdet en bybrandsikringsplan. Det er derfor relevant at spørge, om bybrandsikringsplanerne er gode nok. Har de fokus på de rigtige ting eller har de mangler, som resulterer i, at større brande fortsat er en risiko.

Jeg har i denne opgave fokuseret på, hvorfor og/eller hvordan brand opstår uden for bygninger, hvad er de største årsager til udvendig brandspredning, og om der er fejl eller mangler i vejledningen om bybrandsikring.

I forhold til hvordan brand opstår udenfor bygninger, så er der ikke afdækket nogen nye eller væsentlige årsager til, at disse brande opstår, og derfor er der heller ikke nogen nye radikale forslag eller foranstaltninger for at forhindre dette. De hyppigste årsager er bilbrande og uforsigtig omgang med brug af åben ild.

Anderledes er det i forhold til årsager til brandspredning. Generelt har der været fokus på brandspredning via strålevarme. Truslen er for så vidt også reel, og den er der uafhængig af andre forhold end selve branden og afstanden til omkringliggende brændbare materialer. Erfaringer viser imidlertid at det er sjældent, at strålevarme er direkte årsag til brandspredning. Hvis afstanden mellem to bygninger er mere end 3 meter, så er det først et godt stykke ude i brandforløbet, at strålevarmen er så stor, at nabobygningen kan antænde. Ofte er det på et tidspunkt efter brandvæsenet normalt vil være på plads og har startet sin indsats. Da strålevarmen er meget forudsigelig i forhold til retning og intensitet, så er det også forholdsvis enkelt for brandvæsenets at rette indsatsen netop imod det.

Fokusset bør i større grad rettes imod flyvebrand. Flyvebrand har været årsag til brandspredning over lange afstande. Ved brandene i Lærdal og Flatanger er der dokumenteret brandspredning via flyvebrand på op til 500 m, men der er også dokumenteret væsentlig større afstande ved andre brande. Passiv brandbeskyttelse af brandskallen vil være en nødvendig foranstaltning for at forhindre, at flyvebrande skal kunne komme ind i bygningen.

Der udkommer snart en standart for brandskalsikring. Dette vil være med til at sætte fokus på området. Det vil være med til at sikre nye bygninger mod udvendig brandspredning. Men det vil ikke hjælpe for områder med tæt bevaringsværdig træhusbebyggelse. Dette er eksisterende bygninger, hvor udbedringer og opgraderinger er dyre og nogle gange vanskelige at gennemføre.

Samtidig er det ikke tilstrækkeligt med én opgradering. Huset vil over tid trænge til vedligehold. Så dette er noget, som kontinuerlig må sikres og forbedres.

Temaet er også relevant i Danmark. Godt nok er der ikke mange gamle træhuse, men der er mange gamle bydele, hvor husene ligger tæt ind til hinanden. Der er også mange åbninger i Brandskallen på ældre huse i Danmark. Med de rigtige forhold til stede i form af tørke og kraftig vind så vil en bybrand også kunne være en realitet i Danmark. Fordelen i Danmark kontra Norge er geografien. Danmark har forholdsvis korte afstande, så responstiden på ressourcer fra omkringliggende brandvæsner er mindre, end den er mange steder i Norge. Det kommunale beredskab i Norge er generelt lidt bedre bemandet end det er i Danmark. Krav til kaserneret mandskab i dagtimerne er allerede ved mere end 8.000 indbyggere og kaserneret døgnberedskab ved mere end 20.000 indbyggere.

Netop brandvæsenets indsat er helt afgørende. Jo hurtigere brandvæsenet er fremme, jo enklere bliver indsatsen. Derfor er der i rapporten også foreslået at lave et bybrandindeks. Ved højeste fareniveau skal man f.eks. øge vagtbemandingen eller kalde brandmandskaber ind på stationen (de som ikke har kaserneret vagt fra før) for at reducere responstiden. Højeste fareniveau kan f.eks. være i perioder med ekstrem tørke og vindstyrke over 15 m/s. Vinden er i denne opgave vurderet til at være den vigtigste faktor i forhold til risiko for brandspredning. Kraftig vind vil kunne føre til, at gnister flyver ind i sprekker på omkringliggende bygninger uafhængig af luftfugtighed, regn eller sne.

For at kunne få brandvæsenet så hurtig på plads som mulig, så vil installering af automatiske brandalarmanlæg være påkrævet. Der er i nogle kommuner søgt om penge fra Rikstantikvaren til etablering af brandalarmanlæg med direkte varsling til brandvæsenet. Problemet er, at det er frivillig at få installeret brandalarmanlægget. Der findes ikke nogen hjemmel til at kræve, at husejere skal installere brandalarm.

Det er dog ikke nok, at der er tilgængelige brandmandskaber. Hvis først der er to eller tre samtidige brande i et område, så kræver dette større vandmængder, end det vandledningsnettet normalt er dimensioneret for. Der er derfor også foreslået, at brandvæsenerne skal finde alternative vandkilder, de kan benytte i tilfælde af større brande.

Det største problem med vejledningen om bybrandsikring er netop, at det er en vejledning. Ud over at den ikke kommer med specielt mange konkrete løsninger eller forslag til løsninger, så har den ingen juridisk tyngde. Opgaven konkluderer derfor også med, at der bør udarbejdes en forskrift for brandsikring af tæt bevaringsværdig træhusbebyggelse. Den kan i princippet dække alle områder med tæt træhusbebyggelse uafhængig af, om det er bevaringsværdigt eller ikke.